

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1Cdo/3/2024
Identifikačné číslo spisu:	8122206823
Dátum vydania rozhodnutia:	26.08.2025
Meno a priezvisko:	JUDr. Erika Šobichová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2025:8122206823.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu: EOS KSI Slovensko, s.r.o., so sídlom Bratislava, Prievozská 2, IČO: 35 724 803, zastúpeného spoločnosťou Remedium Legal, s.r.o., so sídlom Bratislava, Prievozská 2, IČO: 53 255 739, proti žalovanej: X. O., rodená W., narodená XX. E. XXXX, D. XXX, o zaplatenie 10.000 eur s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Prešov pod sp. zn. 20Csp/114/2022, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 23. augusta 2023 sp. zn. 2CoCsp/18/2023, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovanej náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Prešov (ďalej aj „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 03. februára 2023, č. k. 20Csp/114/2022-84 zamietol žalobu žalobcu a žalovanej ani žalobcovi náhradu trov konania nepriznal.

2. Na odôvodnenie svojho rozhodnutia súd prvej inštancie uviedol, že žalobca sa proti žalovanej podanou žalobou domáhal zaplatenia sumy 10.000 eur s príslušným úrokom z omeškania titulom vrátenia úveru, ktorý bol žalovanej poskytnutý zo strany jeho právneho predchodcu (Poštová banka, a. s.). Súd prvej inštancie po zistení skutkového stavu a po jeho právnom posúdení podľa zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník (ďalej len „Občiansky zákonník“) a zákona č. 483/2001 Z.z. o bankách a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej aj „zákon o bankách“) dospel k záveru, že žalobca nie je v spore aktívne vecne legitimovaný a preto jeho žalobu zamietol. Pri svojom zistení vychádzal zo záveru, že zmluva o postúpení pohľadávky uzavretá medzi právnym predchodcom žalobcu a žalobcom je neplatná, pretože právny predchodca žalobcu neplatne zosplatnil predmetný úver, a teda postúpil žalobcovi tzv. živý úver. Vychádzal z toho, že v danom prípade ide o spotrebiteľský úver a podľa zákona, ak sa jedná o plnenie zo spotrebiteľskej zmluvy, ktoré sa má vykonať v splátkach, môže dodávateľ uplatniť právo na zosplatnenie úveru najskôr po uplynutí troch mesiacov od omeškania so zaplatením splátky pričom súčasne musí upozorniť spotrebiteľa v lehote nie kratšej ako 15 dní na uplatnenie tohto práva. Z vykonaného dokazovania mal súd prvej inštancie za preukázané, že právny predchodca žalobcu žalovanú

upozornil, že je v omeškaní so splácaním pohľadávky vo výške 644 eur a v prípade, ak nedôjde k jej úhrade do 15 kalendárnych dní banka bude oprávnená vyhlásiť mimoriadnu splatnosť pohľadávky. Následne pristúpila k uplatneniu tohto práva a vyhlásila mimoriadnu splatnosť úveru listom zo dňa 12. novembra 2019. Podľa súdu prvej inštancie však z predmetných listín nie je možné zistiť, pre ktorú splátku došlo k vyhláseniu mimoriadnej splatnosti. Podľa vyjadrenia žalobcu zo dňa 03. januára 2023 jeho právny predchodca toto svoje právo uplatnil pre nezaplatenie splátky splatnej dňa 20. októbra 2019. Podľa súdu by však pre túto splátku mohol právny predchodca žalobcu vyhlásiť mimoriadnu splatnosť úveru najskôr po uplynutí 3 mesiacov od omeškania, teda po dni 21. januára 2020, pričom toto právo by si musel v zmysle § 565 Občianskeho zákonníka uplatniť najneskôr do 20. februára 2020. Zároveň by v období omeškania sa so splátkou, teda od 20. októbra 2019, musel upozorniť spotrebiteľa na zámer pristúpiť k vyhláseniu mimoriadnej splatnosti úveru v lehote nie kratšej ako 15 dní pred uplatnením tohto práva, čo sa nestalo. Súd preto konštatoval, že došlo k neplatnému zosplatneniu úveru pre nezaplatenie splátky splatnej dňa 20. októbra 2019. Okrem toho podľa súdu prvej inštancie za ďalší dôvod neplatnosti zmluvy o postúpení pohľadávky možno považovať skutočnosť, že žalobca nepreukázal, že zo strany jeho právneho predchodcu došlo k splneniu aj druhej požiadavky pre postúpenie pohľadávky, a to v podobe písomnej výzvy žalovanej pred postúpením pohľadávky. Súd prvej inštancie uviedol, že za takúto výzvu nemožno považovať upozornenie pred vyhlásením mimoriadnej splatnosti úveru. Zdôraznil, že sa jedná o dva odlišné inštitúty, ktoré sledujú iné ratio legis a preto ich nie je možné stotožňovať. Taktiež za výzvu pred postúpením pohľadávky nie je možné považovať ani písomnosť, ktorou právny predchodca žalobcu oznámil, že pristúpil k vyhláseniu predčasnej splatnosti úveru. O náhrade trov konania súd prvej inštancie rozhodol podľa § 255 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“), v zmysle ktorého žalovanej nárok náhradu trov konania nepriznal nakoľko si náhradu trov konania neuplatnila a žalobca ako neúspešná strana nemá právo na náhradu trov konania.

3. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) svojím rozsudkom z 23. augusta 2023 sp. zn. 2CoCsp/18/2023 na odvolanie žalobcu rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil a stranám sporu nepriznal náhradu trov konania.

4. Odvolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že súd prvej inštancie v dostatočnom rozsahu zistil skutkový stav a zo zistených skutočností prijal správny právny záver. Preto si osvojil náležité a presvedčivé odôvodnenie rozhodnutia súdom prvej inštancie, na ktoré v plnom rozsahu odkázal. Stotožnil sa so záverom, že mimoriadne zosplatnenie úveru bol neplatný právny úkon, pričom následkom neplatnosti tohto právneho úkonu bola aj neplatnosť zmluvy o postúpení pohľadávky. Právny predchodca žalobcu vo výzvach adresovaných žalovanej neuviedol vo vzťahu k akej splátke, s ktorou je žalovaná v omeškaní, uplatňuje právo na vyhlásenie mimoriadnej splatnosti úveru. Až následne, po výzve súdu, bolo žalobcom určené, že jeho právny predchodca predmetný úver zosplatnil pre nezaplatenie splátky splatnej dňa 20. októbra 2019. V takomto prípade tak nebola dodržaná diktia § 53 ods. 9 v spojení s § 565 Občianskeho zákonníka, a tak ako súd prvej inštancie správne posúdil, možno tento právny úkon označiť ako neplatný. Súd prvej inštancie na základe vykonaných dôkazov tiež správne rozhodol o neplatnosti zmluvy o postúpení pohľadávky, na základe ktorej žalobca vyvodzoval svoju aktívnu vecnú legitímáciu. V zmysle zákona o bankách musí byť postupovaná pohľadávka splatná a postúpeniu musí predchádzať písomná výzva banky dlžníkovi, ktoré podmienky neboli splnené. Za výzvu v zmysle zákona o bankách nemožno považovať výzvu adresovanú žalovanej zo dňa 12. novembra 2019, v ktorej sa nespomína možný postup postúpenia pohľadávky podľa zákona o bankách. Rozhodnutie o náhrade trov odvolacieho konania odvolací súd odôvodnil podľa § 396 ods. 1 v spojení s § 255 ods. 1 CSP.

5. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca (ďalej aj ako „dovolateľ“) dovolanie. Jeho prípustnosť odôvodnil podľa § 420 písm. f) a § 421 ods. 1 písm. a) a c) CSP a navrhol, aby dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu i rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

6. K uplatnenému dovolaciemu dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP žalobca uviedol, že svoje odvolanie

proti rozsudku súdu prvej inštancie odôvodnil okrem iného tým, že určenie splátky, pre ktorú došlo k vyhláseniu mimoriadnej splatnosti úveru v zmysle § 53 ods. 9 v spojení s § 565 Občianskeho zákonníka je právnou otázkou nie skutkovou a preto je súd povinný túto vec právne posúdiť bez ohľadu na právny názor žalobcu vyslovený v konaní a tým, že v konaní bolo preukázané doručenie podania zo dňa 12. novembra 2019, ktorého obsahom bola aj výzva banky voči svojmu klientovi od doručenia ktorej (resp. vrátenia zásielky ako neprevzatej v odbernej lehote) uplynulo viac ako 90 dní a preto boli všetky podmienky § 92 ods. 8 zákona o bankách pred postúpením pohľadávky splnené, pričom zákon pre výzvu podľa tohto ustanovenia nevyžaduje samostatnú formu ani osobitné obsahové náležitosti. Odvolací súd sa potom vo svojom rozhodnutí vôbec nevysporiadal s odvolacou námietkou žalobcu, a to, že nesprávne určenie splátky, pre ktorú veriteľ vyhlásil mimoriadnu splatnosť ako súčasť právneho posúdenia žalobcu nemôže byť dôvodom zamietnutia žaloby. Odvolací súd teda neposkytol odpoveď, resp. posúdenie na prvoradú z namietaných skutočností, a teda prečo okresný súd pri posudzovaní podmienok platného vyhlásenia mimoriadnej splatnosti neaplikoval právny názor na skutkový stav ale žalobu zamietol z dôvodu právneho posúdenia žalobcu, ktoré nepokladal za správne, resp. pokiaľ žalobca určil nesprávnu splátku, pre ktorú došlo k zosplatneniu, tak prečo neskúmal splnenie podmienok § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka pre splátku splatnú dňa 20. júla 2019, keďže určenie splátky, pre ktorú sa vyhlasuje mimoriadna splatnosť je výlučne vecou právneho posúdenia. Ani len okrajovo sa nevyjadril k odvolaniu žalobcu v časti namietaného nesprávneho právneho posúdenia platnosti vyhlásenia mimoriadnej splatnosti úveru a splnenia podmienok § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka. Odvolací súd tak nesprávnym procesným postupom znemožnil žalobcovi, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

7. K uplatnenému dovolaciemu dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP žalobca uviedol, že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri riešení ktorej sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu - a to otázky, či je strana sporu povinná svoj nárok právne kvalifikovať a na to nadväzujúcej právnej otázky, či je len na základe nesprávnej právnej kvalifikácie veci stranou sporu (konkrétne ohľadne výkladu § 53 ods. 9 v spojení s § 565 Občianskeho zákonníka v otázke, pre ktorú splátku je veriteľ oprávnený vyhlásiť mimoriadnu splatnosť pohľadávky, ak je dlžníkom spotrebiteľ) možné žalobu žalobcu zamietnuť. Poukázal na uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5Cdo/196/2009 zo dňa 22. septembra 2010, podľa ktorého účastníci konania nie sú povinní uplatnený nárok, ani obranu proti nemu, právne kvalifikovať, pretože právna kvalifikácia veci je vecou súdu. Ďalej poukázal na rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5Cdo/224/2021 z 30. novembra 2022 a sp. zn. 4Cdo/132/2021 z 15. decembra 2022, z ktorých vyplýva, že veriteľ je oprávnený vyhlásiť mimoriadnu splatnosť úveru pre omeškanú splátku, ktorá o tri mesiace predchádza zosplatneniu (uplatneniu práva podľa § 565 v spojení s § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka). Žalobca v konaní vyslovil svoj právny názor ohľadne otázky, ktorá splátka je tou splátkou, pre ktorú bol veriteľ oprávnený v prejednávacom prípade vyhlásiť mimoriadnu splatnosť pohľadávky. Krajský súd túto právnu otázku vyriešil v priamom rozpore s uvedenou ustálenou praxou dovolacieho súdu, pretože uzavrel, že pokiaľ žalobca vyhlásil, že „...v prípade, ak žalobca vyhlásil mimoriadnu splatnosť úveru podaním zo dňa 12. novembra 2019 - toto svoje právo uplatnil v súlade s § 565 Občianskeho zákonníka pre nezaplatenie splátky splatnej dňa 20. októbra 2019 a zároveň toto svoje právo uplatnil v súlade s § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka po omeškaní spotrebiteľa s platením splátok po dobu dlhšiu ako 3 mesiace.“, tak je právny úkon vyhlásenia mimoriadnej splatnosti úveru absolútne neplatný. Odvolací súd tak v rozpore s ustálenou praxou dovolacieho súdu posudzoval platnosť zosplatnenia na základe vyhodnotenia právneho posúdenia veci jednou zo strán sporu, avšak vôbec nevzal do úvahy, že strany sporu majú povinnosť uviesť len skutkové tvrdenia, pričom právne posúdenie je už výhradne vecou súdu.

8. Na odôvodnenie uplatneného dovolacieho dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. c) CSP napokon žalobca uviedol, že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne - a to výkladu § 92 ods. 8 zákona o bankách, či podanie, ktorým sa vyhlasuje okamžitá splatnosť úveru a ktoré zároveň obsahuje výzvu banky voči svojmu klientovi na úhradu omeškaného dlhu, možno považovať za výzvu podľa § 92 ods. 8 zákona o bankách. Najvyšší súd Slovenskej republiky v rozsudku z 31. marca 2022 sp. zn. 2Cdo/266/2020 uviedol, že obsah

ustanovenia § 92 ods. 8 veta prvá zákona o bankách predpokladá výlučnú a samostatnú písomnú výzvu banky, že je jej klient v omeškaní so splnením čo len časti svojho záväzku a skrz spotrebiteľského charakteru dojednanej zmluvy o úvere nemožno prisvedčiť oznámeniu o mimoriadnej splatnosti úveru aj charakter výzvy v zmysle § 92 ods. 8 zákona o bankách. Na druhej strane v rozhodnutiach sp. zn. 9Cdo/165/2022 z 27. septembra 2023 a sp. zn. 7Cdo/191/2021 z 30. júna 2022 pripustil opačný záver, a teda že podanie, ktorým sa vyhlásila mimoriadna splatnosť pohľadávky môže byť kvalifikovanou výzvou aj podľa § 92 ods. 8 zákona o bankách, resp. že § 92 ods. 8 zákona o bankách nevyžaduje samostatnú a výlučnú formu písomnej výzvy ani žiadne osobitné náležitosti tejto výzvy.

9. Žalovaná sa k dovolaniu žalobcu nevyjadřila.

10. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala včas strana sporu, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená v súlade s § 429 ods. 1 CSP, bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 CSP), preskúmal vec a dospel k záveru, že dovolanie žalobcu nie je prípustné.

11. Dovolateľ vyvodzuje prípustnosť svojho dovolania v prvom rade z ustanovenia § 420 písm. f) CSP, podľa ktorého je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

12. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP treba taký postup súdu, ktorým sa účastníkom konania znemožní realizácia tých procesných práv, ktoré im právna úprava priznáva za účelom zabezpečenia spravodlivej ochrany ich práv a právom chránených záujmov v tom - ktorom konkrétnom konaní, pričom miera tohto porušenia znamená porušenie práva na spravodlivý proces; jeho súčasťou je aj náležité odôvodnenie rozhodnutia (pozri rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II. ÚS 559/2018, sp. zn. III. ÚS 47/2019, alebo rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4Cdo/140/2019, sp. zn. 4Cdo/120/2019 a pod.). Takýto nesprávny procesný postup súdu môže spočívať predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca, a ktoré (porušenie) tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie sporu za prítomnosti strán sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom, právo na zastúpenie zvoleným zástupcom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutie spravodlivosti).

13. V danom prípade videl dovolateľ naplnenie uplatneného dovolacieho dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP v tom, že odvolací súd vo svojom rozsudku nedal špecifickú odpoveď na jeho odvoláciu námietku, že určenie splátky, pre ktorú došlo k vyhláseniu mimoriadnej splatnosti úveru v zmysle § 53 ods. 9 v spojení s § 565 Občianskeho zákonníka je právnou otázkou nie skutkovou a preto je súd povinný túto vec právne posúdiť bez ohľadu na právny názor žalobcu vyslovený v konaní.

14. Dovolací súd k tomu uvádza, že za procesnú vadu konania podľa § 420 písm. f) CSP nemožno považovať to, že odvolací súd svoje rozhodnutie neodôvodnil podľa predstáv dovolateľa, ale len to, že ho neodôvodnil objektívne uspokojivým spôsobom, čo nie je tento prípad. Žalobca preto neopodstatnene namieta, že mu odvolací súd nedostatočným odôvodnením rozhodnutia znemožnil, aby uskutočňoval mu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. V tejto súvislosti dovolací súd poznamenáva, že odvolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia nemusí dať odpoveď na všetky odvolacie námietky uvedené v odvolaní, ale len na tie, ktoré majú pre rozhodnutie o odvolaní podstatný význam, ktoré zostali sporné alebo na ktoré považuje odvolací súd za nevyhnutné dať odpoveď z hľadiska doplnenia dôvodov rozhodnutia súdu prvej inštancie (II. ÚS 78/05). V tomto kontexte preto nemožno považovať fakt, že dovolateľ nedostal od odvolacieho súdu špecifickú odpoveď

na námietku, že určenie splátky, pre ktorú došlo k vyhláseniu mimoriadnej splatnosti úveru je právnou otázkou, nie skutkovou, a preto je súd povinný túto vec právne posúdiť bez ohľadu na právny názor žalobcu vyslovený v konaní, za taký zásadný nedostatok odôvodnenia rozhodnutia, ktorý by svojou intenzitou znamenal porušenie práva žalobcu na spravodlivý proces.

15. Podstatným bolo, že sudy nižších inšancií dostatočne jasne a presvedčivo odôvodnili svoj záver o neplatnosti mimoriadneho zosplatnenia úveru právnym predchodcom žalobcu, keď uviedli, že právny predchodca žalobcu vo výzvach adresovaných žalovanej neuviedol vo vzťahu k akej splátke, s ktorou je žalovaná v omeškaní, uplatňuje právo podľa § 52 ods. 9 a § 565 Občianskeho zákonníka. Následne, až po výzve súdu bolo žalobcom určené, že jeho právny predchodca predmetný úver zosplatnil pre nezaplatenie splátky splatnej dňa 20. októbra 2019. Oba sudy nižších inšancií potom zhodne zdôraznili, že ak právny predchodca žalobcu zosplatnil úver výzvou zo dňa 12. novembra 2019 k tomu istému dňu, mohol tak urobiť pre nezaplatenie splátky splatnej dňa 20. júla 2019. Ako však z vyjadrení žalobcu vyplýva, 365. bank, a.s., tak urobila pre nezaplatenie splátky splatnej dňa 20. októbra 2019. V tomto prípade tak nebola dodržaná dikcia § 53 ods. 9 v spojení s § 565 Občianskeho zákonníka, a tak ako súd prvej inštalácie správne posúdil, možno tento právny úkon označiť ako neplatný.

16. Podľa dovolacieho súdu tak odôvodnenia rozhodnutí súdov nižších stupňov obsahujú dostatočne jasné a zrozumiteľne formulované dôvody zamietnutia žaloby žalobcu z dôvodu nedostatku jeho aktívnej vecnej legitímácie pre neplatnosť zmluvy o postúpení pohľadávky, ktorou bola postupovaná nesplátaná pohľadávka (živý úver). Z tohto pohľadu preto nebolo pre rozhodnutie podstatné, či posúdenie určenia splátky, pre ktorú došlo k vyhláseniu mimoriadnej splatnosti úveru v zmysle § 53 ods. 9 v spojení s § 565 Občianskeho zákonníka je právnou alebo skutkovou otázkou.

17. Pre úplnosť dovolací súd dodáva, že pri posudzovaní splnenia požiadaviek na riadne odôvodnenie rozhodnutia z hľadiska namietanej zmatečnosti vady v zmysle § 420 písm. f) CSP, správnosť právnych záverov, ku ktorým odvolací súd dospel, nie je relevantná, lebo prípadné nesprávne právne posúdenie prípustnosť dovolania podľa ustanovenia § 420 písm. f) CSP nezakladá. Ako vyplýva aj z judikatúry ústavného súdu, iba skutočnosť, že dovolateľ sa s právnym názorom odvolacieho súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti jeho rozhodnutia (napr. I. ÚS 188/06). Navyše do obsahu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky v zásade nepatrí ani právo procesnej strany vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia navrhnutých dôkazov súdom, prípadne sa dožadovať navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (porovnaj I. ÚS 97/97).

18. Dovolanie prípustné podľa § 421 CSP možno odôvodniť tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

19. Dovolateľ vo svojom dovolaní ako ďalšie dovolacie dôvody uviedol § 421 ods. 1 písm. a) a c) CSP.

20. K uplatnenému dovolaciemu dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP, žalobca uviedol, že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky (pri riešení ktorej sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu), či je strana sporu povinná svoj nárok právne kvalifikovať a na to nadväzujúcej právnej otázky, či je len na základe nesprávnej právnej kvalifikácie veci stranou sporu (konkrétne ohľadne výkladu § 53 ods. 9 v spojení s § 565 Občianskeho zákonníka v otázke, pre ktorú splátku je veriteľ oprávnený vyhlásiť mimoriadnu splatnosť pohľadávky, ak je dlžníkom spotrebiteľ) možné žalobu žalobcu zamietnuť.

21. Dovolací súd k tomu uvádza, že strana sporu nie je povinná svoj uplatnený procesný nárok právne kvalifikovať, pretože v zmysle zásady iura novit curia (súd pozná právo) je súd tým, kto má právnu kvalifikáciu vykonať. Strana je v zmysle § 132 ods. 1 CSP povinná uplatnený nárok len skutkovo vymedziť tým, že pravdivo a úplne opíše rozhodujúce skutočnosti, čiže uvedie, z akého záväzku svoj

nárok odvodzuje, ako jej tento nárok vznikol a podobne, čiže uvedie rozhodné skutočnosti, ktoré umožnia súdu, aby uplatnený nárok právne kvalifikoval. Súd tak skúma, či tvrdené skutočnosti možno podriaďiť pod hypotézu niektorej právnej normy tak, aby z dispozície tejto právnej normy bolo možné vyvodiť plnenie, prípadne určiť, či tu žalobcom požadovaný právny vzťah alebo právo je alebo nie je alebo potvrdiť také skutočnosti, ktoré bránia tomu, aby bolo žalobe vyhovené. Ak účastník uvedie rozhodujúce skutočnosti, z ktorých vyvodzuje ním tvrdený nárok alebo obranu proti nemu, ale s týmito skutočnosťami spája nesprávne právne následky, nie je súd viazaný právnym názorom účastníka a je povinný posúdiť vec podľa tých právnych noriem, ktoré na tvrdený a súdom zistený skutkový stav dopadajú. Pokiaľ strana riadne označí skutkové okolnosti, na základe ktorých si svoj nárok žalobou uplatňuje, súd nemôže jej nárok zamietnuť len pre to, že ho nesprávne právne kvalifikovala (porov. 5Cdo/196/2009, 6MCdo/4/2011).

22. Rovnako môže dovolací súd prisvedčiť žalobcovi, že pri spotrebiteľských úveroch, ktorým je i ten v prejednávanej veci, môže veriteľ žiadať o zaplatenie celého úveru pre nesplnenie niektorej splátky až najskôr po uplynutí troch mesiacov od omeškania s jej zaplatením a keď súčasne upozornil spotrebiteľa v lehote nie kratšej ako 15 dní na uplatnenie tohto práva, pričom toto právo môže využiť najneskôr do splatnosti najbližšej nasledujúcej splátky úveru (§ 53 ods. 9 v spojení s § 565 veta druhá Občianskeho zákonníka). Tento právny záver, ktorý je v podstate len výkladom príslušných zákonných ustanovení už dovolací súd zaujal vo viacerých svojich rozhodnutiach, napríklad sp. zn. 5Cdo/224/2021, sp. zn. 4Cdo/132/2021 alebo R 29/2023 uverejnenom v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky č. 3/2023.

23. V predmetnej právnej veci je z odôvodnení rozhodnutí súdov nižších stupňov zrejmé, že vyššie uvedenými závermi o tom, že strana sporu nie je povinná svoj uplatnený procesný nárok právne kvalifikovať a o tom, kedy možno vyhlásiť mimoriadnu splatnosť spotrebiteľského úveru pre omeškanie so zaplatením niektorej z jeho splátok, sa konajúce súdy riadili a nič z ich rozhodnutí nemožno považovať za porušenie týchto právnych záverov, ktoré už predstavujú ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu.

24. Dovolaciemu súdu z obsahu dovolania vyplynulo, že dovolateľ v súvislosti s dovolacím dôvodom uvedeným v § 421 ods. 1 písm. a) CSP v skutočnosti spochybňuje vyhodnotenie dôkazov odvolacím súdom, ktoré ho viedli k záveru, že právny predchodca žalobcu predmetný úver zosplatnil pre nezaplatenie splátky splatnej dňa 20. októbra 2019. Pri tomto skutkovom závere vychádzali konajúce súdy z toho, že zo žiadneho z úkonov právneho predchodcu žalobcu, ktoré predchádzali zosplatneniu úveru a boli adresované žalovanej nevyplýva, pre ktorú omeškanú splátku úveru môže právny predchodca žalobcu využiť svoje právo na zosplatnenie úveru podľa § 53 ods. 9 v spojení s § 565 Občianskeho zákonníka. Konajúce súdy preto vychádzali z tvrdení žalobcu v konaní, že takouto omeškanou splátkou, pre ktorú jeho právny predchodca využil svoje právo na zosplatnenie úveru bola splátka úveru splatná dňa 20. októbra 2019. Pri právnom posúdení tohto skutkového záveru potom konajúce súdy dospeli k právnomu záveru, že zosplatnenie úveru pre uvedenú splátku úveru je pre rozpor so zákonom neplatné, keď v čase vyhlásenia splatnosti úveru právnym predchodcom žalobcu (12. novembra 2019) žalovaná ako dlžník ešte nebola so zaplatením tejto splátky v omeškaní po dobu 3 mesiacov a nebolo ani preukázané, že by v období omeškania, teda od 20. októbra 2019, právny predchodca žalobcu upozornil žalovanú na zámer pristúpiť k vyhláseniu mimoriadnej splatnosti úveru v lehote nie kratšej ako 15 dní pred uplatnením tohto práva.

25. Žalobca vo svojom dovolaní namieta práve skutkový záver konajúcich súdov o tom, pre ktorú omeškanú splátku úveru vyhlásil jeho právny predchodca mimoriadnu splatnosť úveru, a požaduje, aby sa pri tomto závere nevychádzalo z jeho tvrdení v konaní (ktoré mylne považuje za právnu kvalifikáciu), ale aby si konajúce súdy sami urobili vlastný záver, pre ktorú omeškanú splátku, ktorá zodpovedá podmienkam § 53 ods. 9 v spojení s § 565 Občianskeho zákonníka, vyhlásil jeho právny predchodca mimoriadnu splatnosť úveru.

26. Podľa dovolacieho súdu je pritom zrejmé, že otázka, pre ktorú z omeškaných splátok úveru využil

veriteľ svoje právo podľa § 53 ods. 9 v spojení s § 565 Občianskeho zákonníka a vyhlásil mimoriadnu splatnosť úveru je otázkou skutkovou a záver o nej musí vyplývať z hodnotenia vykonaného dokazovania (tak ako v tomto prípade, kedy tento záver vyplynul z hodnotenia tvrdení žalobcu v konaní, keď iné skutočnosti o tejto otázke neboli vykonaným dokazovaním zistené). Voľba omeškanej splátky úveru, pre ktorú veriteľ využíva svoje práva na zosplatnenie úveru je len vecou samotného veriteľa, je celkom na jeho uvážení a ako prvok jeho vôle zosplatniť úver sa musí aj náležite prejavovať navonok. Právnym posúdením je až následná aplikácia príslušných ustanovení § 53 ods. 9 v spojení s § 565 Občianskeho zákonníka na zistený skutkový stav, teda či právo veriteľa vyhlásiť mimoriadnu splatnosť úveru pre omeškania dlžníka so zaplatením tej - ktorej konkrétnej splátky zodpovedá podmienkam uvedených zákonných ustanovení a ide tak o právny úkon súladný so zákonom a z tohto pohľadu platný.

27. Dovolací súd preto uzatvára, že dovolateľ v súvislosti s uplatneným dovolacím dôvodom uvedeným v § 421 ods. 1 písm. a) CSP nenamietal riešenie právnej otázky, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu ale spochybňoval skutkové závery konajúcich súdov. Dovolací súd však nie je treťou inštanciou, a preto sa pred ním nemožno domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi nižšej inštancie a ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania. Naopak dovolací súd je podľa § 442 CSP viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd. Len samotné spochybňovanie správnosti skutkových zistení a vyhodnotenia dôkazov súdom, ako i sama polemika s rozhodnutím odvolacieho súdu alebo spochybňovanie správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu, či kritika jeho prístupu zvoleného pri právnom posudzovaní veci významovo nezodpovedajú predpokladom prípustnosti dovolania, ktoré sú definované v § 432 CSP v spojení s § 421 ods. 1 CSP. Dovolanie podané pre nesprávne právne posúdenie nemožno odôvodniť spochybnením skutkových záverov súdov nižšej inštancie na základe tvrdeného nesprávneho vyhodnotenia dôkazov. Prelomenie stavu právnej istoty nastolenej právoplatnosťou rozhodnutia odvolacieho súdu konštatovaním prípustnosti dovolania v danom prípade do úvahy neprichádza.

28. Napokon, čo sa týka žalobcom uplatneného dovolacieho dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. c) CSP, ani tu dovolací súd nezistil prípustnosť dovolania žalobcu. Žalobca uviedol, že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne - a to výkladu § 92 ods. 8 zákona o bankách, či podanie, ktorým sa vyhlasuje okamžitá splatnosť úveru a ktoré zároveň obsahuje výzvu banky voči svojmu klientovi na úhradu omeškaného dlhu, možno považovať za výzvu podľa § 92 ods. 8 zákona o bankách. Takto žalobcom zadaná právna otázka by mohla mať znaky relevantné v zmysle § 421 ods. 1 písm. a) CSP len za predpokladu, ak by výsledok jej riešenia (posúdenia a vyhodnotenia) odvolacím súdom predstavoval jediný a výlučný dôvod, pre ktorý bola žaloba žalobcu čiastočne zamietnutá. Pokiaľ ale (ako je tomu aj v tomto prípade) rozhodnutie odvolacieho súdu spočíva na dvoch alebo viacerých (z hľadiska merita rozhodnutia rovnocenných) dôvodoch, z ktorých každý jeden aj len samostatne bol súdom považovaný za kľúčový (v tom zmysle, že so zreteľom naň bolo treba žalobu buď zamietnuť alebo jej naopak vyhovieť), zaťažuje dovolateľa procesná povinnosť preukázať prípustnosť a opodstatnenosť dovolania vo väzbe na každý jeden z týchto dôvodov. Predmetná otázka musí byť zároveň procesnou stranou nastolená v dovolaní. Právne otázky, takto dovolateľom v dovolaní nenastolené a nepomenované, nemajú relevanciu z hľadiska prípustnosti dovolania podľa tohto ustanovenia. Inak povedané, ak z dvoch alebo z viacerých kľúčových a rovnocenných dôvodov, na ktorých právne stojí napadnuté odvolacie rozhodnutie, minimálne jeden dôvod v rámci dovolacieho prieskumu podľa § 421 ods. 1 CSP obстоjí (dovolanie je tu neprípustné, alebo nie je tu dôvodné, resp. tento dôvod nie je dovolaním napadnutý, pozn.), nemôžu obstať ďalšie dôvody podľa § 421 ods. 1 CSP, aj keby všetky ostatné kľúčové dôvody mali byť in concreto prípustné a opodstatnené, dôvodné (9Cdo/63/2021, 9Cdo 117/2021).

29. V prejednávanej spore bolo dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu založené nielen na závere, že ak právny predchodca žalobcu predmetný úver zosplatnil pre nezaplatenie splátky splatnej dňa 20. októbra 2019, tak nebola dodržaná dikcia § 53 ods. 9 v spojení s § 565 Občianskeho zákonníka, a tak bol tento úkon správne posúdený súdom prvej inštancie ako neplatný, čo viedlo aj k neplatnosti zmluvy o postúpení pohľadávky, na základe ktorej žalobca vyvodzoval svoju aktívnu vecnú legitímáciu,

keď právny predchodca postupoval nesplatnú pohľadávku (živý úver). K týmto záverom odvolací súd doplnil, že v zmysle zákona o bankách musí postúpeniu predchádzať písomná výzva banky dlžníkovi, čo tu nebolo splnené, pretože za takúto výzvu nemožno považovať výzvu adresovanú žalovanej zo dňa 12. novembra 2019, v ktorej sa nespomína možný postup postúpenia pohľadávky podľa zákona o bankách. Postúpenie pohľadávky na žalobcu bolo preto aj z tohto dôvodu neplatné. Ak by teda aj dovolací súd prípadne konštatoval nesprávne právne posúdenie otázky, či podanie, ktorým sa vyhlasuje okamžitá splatnosť úveru a ktoré zároveň obsahuje výzvu banky voči svojmu klientovi na úhradu omeškaného dlhu, možno považovať za výzvu podľa § 92 ods. 8 zákona o bankách, takýto záver by sám o sebe nemal žiaden vplyv na konštatovanie vecnej správnosti či nesprávnosti celého rozhodnutia, nakoľko vecnú nesprávnosť napadnutého rozhodnutia by bolo možné konštatovať len vtedy, ak by bola konštatovaná vo vzťahu k všetkým samostatným dôvodom zamietnutia žaloby. Zodpovedanie dovolateľom nastolenej otázky by tak malo v tomto prípade len akademický charakter, bez vplyvu na záver odvolacieho súdu o dôvodnosti zamietnutia žaloby.

30. Vzhľadom na uvedené závery najvyšší súd dovolanie žalobcu podľa § 447 písm. c) CSP odmietol ako neprípustné.

31. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania najvyšší súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

32. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.